

طرح درس جهت ارائه در نیمسال تحصیل دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲

دانشکده	حقوق	گروه	حقوق کیفری و جرم شناسی
گرایش	----	مقطع	کارشناسی ارشد
نام درس	عدالت کیفری و حقوق بشر	نوع درس	پایه * نظری * تخصصی □ اختیاری □ عملی □ نظری-عملی □
تعداد واحد	۲	نام استاد	محمدجعفر حبیب زاده
دروس پیش نیاز	-----	تلفن دفتر کار	۴۲۵۲
دروس هم نیاز	-----	پست الکترونیک	Habibzam@modares.ac.ir

✓ اهداف درس:

آشنا ساختن دانشجویان با مفاهیم حقوق بشر و فرایند تأثیرگذاری آن بر انسانی شدن مفاهیم حقوق کیفری، چگونگی تضمین حقوق بشر در قلمرو حقوق کیفری و بررسی اصول بنیادین حقوق کیفری در تعامل با اصول اساسی حقوق بشر و مقایسه تطبیقی در حقوق ایران با توجه به مبانی قانونگذاری در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر لزوم رعایت موازین اسلامی در تدوین قوانین ✓ رئیس مطالب و برنامه ارائه در کلاس: (در صورتی که واحد عملی یا نظری-عملی بود، نوع آموزش در توضیحات بیان شود)

شماره جلسه	موضوع جلسه درس	توضیحات
جلسه اول	بررسی حیطه مفهومی حقوق بشر و عدالت کیفری و تحولات تاریخی آن	
جلسه دوم	مفهوم کرامت انسانی و دیدگاه‌های مختلف در مورد آن	
جلسه سوم	شناسایی منابع و مستندات مربوط به ضرورت رعایت حقوق بشر در نظام عدالت کیفری	
جلسه چهارم	تحلیل حقوقی حق و وظیفه	
جلسه پنجم	شرایط تحقق حقوق بشر در نظام سیاسی	
جلسه ششم	اصول و شاخصه های شناسایی حقوق بشر	
جلسه هفتم	معیارها و ضوابط مربوط به رعایت حقوق بشر در نظام عدالت کیفری	
جلسه هشتم	معیارهای ماهوی «حاکمیت قانون»	
جلسه نهم	معیارهای ماهوی «کرامت انسانی»	
جلسه دهم	معیارهای ماهوی «تحقیر آمیز نبودن مجازاتها»	
جلسه یازدهم	معیارهای ماهوی «ضرورت جرم انگازی حداقلی»	
جلسه دوازدهم	معیارهای شکلی «استقلال و بی طرفی قاضی»	
جلسه سیزدهم	معیارهای شکلی «فرض برائت»	
جلسه چهاردهم	معیارهای شکلی «منع بازداشت خودسرانه»	
جلسه پانزدهم	معیارهای شکلی «منع شکنجه متهمان و محکومان»	
جلسه شانزدهم	معیارهای شکلی «علنی بودن دادرسی»	

✓ روش ارزشیابی:

- ۱- تحقیق کلاسی
- ۲- امتحان پایان نیمسال

✓ منابع:

۱. منابع اصلی:

- حبیب زاده، محمدجعفر؛ حقوق کیفری عمومی، انتشارات میزان، ۱۴۰۲
-؛ قانون مداری در قلمرو حقوق کیفری، انتشارات دادگستر، چاپ سوم ۱۴۰۲.
-؛ حقوق بشر دغدغه همه ملت‌ها، انتشارات کمیسیون حقوق بشر اسلامی، بهار ۱۳۸۶.
-؛ حقوق در اندیشه امام خمینی، بیان، دفتر ۴۹، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۹۱.
-؛ اندیشه‌های حقوقی ۲ (مجموعه مقالات حقوق کیفری عمومی)، انتشارات نگاه بینه، ۱۳۹۱.
-؛ اندیشه‌های حقوقی ۳ (مجموعه مقالات عدالت کیفری)، انتشارات نگاه بینه، ۱۳۹۱.
-؛ اندیشه‌های حقوقی ۴ (مجموعه مقالات)، انتشارات نگاه بینه، ۱۳۹۴.
-؛ اندیشه‌های حقوقی ۵، انتشارات نگاه بینه، ۱۳۹۹.

۲. منابع کمکی:

الف- کتاب:

- ۱- آرلت هیمن- دوا، ترجمه یوسف مولایی، آزادیهای عمومی و حقوق بشر، رشید برناک، مرکز مطالعات حقوق بشر، دانشکده حقوق دانشگاه تهران.
- ۲- آقایی، بهمن؛ فرهنگ حقوق بشر، انتشارات گنج دانش، ۱۳۷۶.
- ۳- آشوری، محمد و دیگران؛ حقوق بشر و مفاهیم مساوات، انصاف و عدالت، نشر گرایش؛ انتشارات دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۳.
- ۴- امیرارجمند، اردشیر و دیگران (گردآوری و ترجمه)؛ مجموعه اسناد بین المللی حقوق بشر، جلد اول، قسمت اول، اسناد جهانی، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۱
- ۵- امیرارجمند، اردشیر و دیگران (گردآوری و ترجمه)؛ مجموعه اسناد بین المللی حقوق بشر، جلد دوم، قسمت اول، اسناد منطقه ای، انتشارات جنگل، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۵
- ۶- الیزابت زولر، درآمدی بر حقوق عمومی (مطالعه تطبیقی بنیادهای حقوق عمومی آلمان، فرانسه انگلستان و آمریکا) ترجمه سید مجتبی واعظی، انتشارات جنگل، ۱۳۹۶.
- ۷- بسته نگار، محمد؛ حقوق بشر از منظر اندیشمندان، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۸۰.
- ۸- حقیقت، سیدصادق، میروسوی، سیدعلی؛ مبانی حقوق بشر از دیدگاه اسلام و دیگر مکاتب، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر. ۱۳۸۱.
- ۹- علامه جعفری، محمدتقی؛ تحقیق در نظام حقوق جهانی بشر از دیدگاه اسلام و غرب، انتشارات دفتر خدمات حقوقی بین المللی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۰.

- ۱۰- جمعی از نویسندگان، حقوق بشر از دیدگاه اسلام، مرکز مطالعات فرهنگی، بین‌المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات، ۱۳۸۰.
- ۱۱- جوادی آملی (آیت الله)، عبدالله؛ فلسفه حقوق بشر، مرکز نشر اسراء، ۱۳۷۵.
- ۱۲- دومیشل، آندره؛ پی یرلالومی یر؛ حقوق عمومی، ترجمه ابوالفضل قاضی شریعت پناهی، نشر دادگستر، ۱۳۷۶.
- ۱۳- راسخ، محمد؛ بنیاد نظری اصلاح نظام قانونگذاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴.
- ۱۴- راسخ، محمد؛ ویژگی‌های ذاتی و عرضی قانون، مجلس و پژوهش، س ۱۳۸۵، ۱۳، ش ۵۱.
- ۱۵- رضایی زاده، محمدجواد؛ کاظمی، داود، بازشناسی نظریه «خدمات عمومی» و اصول حاکم بر آن در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نشریه فقه و حقوق اسلامی، س ۳، ش ۵، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، ص ۴۶-۲۳.
- ۱۶- زمانی، سید قاسم و دیگران (تدوین و ترجمه)؛ نهادها و سازوکارهای منطقه‌ای حمایت از حقوق بشر، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی (شهر دانش)، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۶.
- ۱۷- شریفی طراز کوهی، حسی (تألیف و ترجمه)؛ حقوق بشر (نظریه‌ها و رویه‌ها)، انتشارات دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۰.
- ۱۸- صفاری نیا، محیا؛ خانواده در اسناد بین‌المللی، انتشارات شهردانش، ۱۳۹۲.
- ۱۹- طباطبایی موتمنی، منوچهر؛ آزادی‌های عمومی و حقوق بشر، ۱۳۸۲.
- ۲۰- فریدن، مایکل؛ ترجمه فریدون مجلسی؛ مبانی حقوق بشر، مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، ۱۳۸۲.
- ۲۱- قاری سید فاطمی، سید محمد؛ حقوق بشر در جهان معاصر، دفتر یکم، درآمدی بر مباحث نظری: مفاهیم، مبانی، قلمرو و منابع، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی (شهر دانش)، چاپ دوم، تهران؛ ۱۳۸۸.
- ۲۲- قاری سید فاطمی، سید محمد؛ حقوق بشر در جهان معاصر، دفتر دوم، جستارهایی تحلیلی از حق‌ها و آزادی‌ها، ویرایش اول، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی (شهر دانش) چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۸.
- ۲۳- فضائی، مصطفی؛ دادرسی عادلانه؛ محاکمات کیفری بین‌المللی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی (شهر دانش)، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۷.
- ۲۴- قاضی، ابوالفضل؛ بایسته‌های حقوق اساسی، نشر دادگستر، ۱۳۷۵.
- ۲۵- قائم مقام فراهانی، سید عبدالمجید؛ رویه‌های قضایی حقوق بشر اروپایی، انتشارات آوای نور، ۱۳۸۱.
- ۲۶- کاتوزیان، امیرناصر؛ مبانی حقوق عمومی، بنیاد حقوقی میزان، زمستان ۱۳۹۰.
- ۲۷- کتاب نقد (فصل‌نامه انتقادی، فلسفی، فرهنگی)، س ۵، شماره ۱۸، بهار ۱۳۸۰.
- ۲۸- گرجی ازندریانی، علی اکبر؛ در تکاپوی حقوق عمومی، انتشارات جنگل، ۱۳۸۸.
- ۲۹-؛ مبانی حقوق عمومی، انتشارات جنگل، چاپ پنجم، ۱۳۹۶.
- ۳۰- گزیده‌ای از مهمترین اسناد حقوق بشر؛ انتشارات دانشکده حقوق دانشگاه تهران، مرکز مطالعات حقوق بشر، ۱۳۸۲.
- ۳۱- لاگالین، مارتین؛ مبانی حقوق عمومی، ترجمه محمد راسخ، نشر نی، ۱۳۹۵.
- ۳۲- مجموعه اسناد بین‌المللی حقوق بشر، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی؛ ۱۳۸۱.
- ۳۳- مجموعه اسناد بین‌المللی حقوق بشر، انتشارات جنگل، ۱۳۸۳.
- ۳۴- مرکز مال میر، احمد؛ حاکمیت قانون، مفاهیم، مبانی و برداشت‌ها؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، زمستان ۱۳۸۵.
- ۳۵- مصفا، نسرين (زیر نظر) و همکاران؛ کنوانسیون حقوق کودک و بهره‌وری از آن در حقوق داخلی ایران، نشر گرایش، انتشارات دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۳.
- ۳۶- منتظری (آیت‌الله العظمی)، حسین علی؛ رساله حقوق، انتشارات سرایی، ۱۳۸۳.
- ۳۷- مهرپور، حسین؛ حقوق بشر و راه کارهای اجرای آن، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۸.
- ۳۸- -----؛ نظام بین‌المللی حقوق بشر، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۷.

- ۳۹-؛ حقوق بشر در اسناد بین‌المللی و موضع جمهوری اسلامی ایران، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۴.
- ۴۰- موژرئون، ژاک؛ حقوق بشر، ترجمه احمد نقیب زاده، انتشارات دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۰.
- ۴۱- موحد، محمدعلی؛ در هوای حق و عدالت؛ از حقوق طبیعی تا حقوق بشر، نشر کارنامه، چاپ اول، تهران؛ ۱۳۸۱.
- ۴۲- نوبهار، رحیم؛ اصل قضایی بودن مجازات‌ها، موسسه مطالعات پژوهشهای حقوقی، چاپ دوم، ۱۳۹۴.
- ۴۳-؛ اسلام و مبانی حقوق بشر، نشر نگاه معاصر، ۱۴۰۲.
- ۴۳-؛ حمایت حقوق کیفری از حوزه‌های عمومی و خصوصی، انتشارات جنگل، ۱۳۸۸.
- ۴۴- هاشمی، سید محمد؛ حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، انتشارات میزان، ۱۳۸۴.
- ۴۵-؛ حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، نشر دادگستر، ج ۲، ۱۳۸۰.

ب- مقالات:

- ۱- آخوندی، محمود؛ حق بهره‌مندی از محاکمه عادلانه، مجله قضایی و حقوقی دادگستری، ش ۲۷؛ تابستان ۱۳۷۸.
- ۲-؛ بررسی قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری به لحاظ پیشبرد اهداف حقوق بشر، مجله قضایی و حقوقی دادگستری، ش ۳۰؛ بهار ۷۹.
- ۳- امید، جلیل؛ مبانی عدالت و حقوق کیفری و حقوق بشر؛ مجله مجلس و پژوهش، ش ۳۸- تابستان ۱۳۸۲، ص ۴۱.
- ۴-؛ دادرسی کیفری و حقوق بشر؛ مجله مجلس و پژوهش، شماره ۳۸، ص ۱۱۳.
- ۵- عمیدزنجانی، عباسعلی؛ محمدی، محمدعلی؛ منابع و مبانی حقوق عمومی در اسلام، اندیشه‌های حقوقی، س ۴، ش ۱۱، پاییز و زمستان ۱۳۸۵، ص ۳۴-۵.
- ۶- غفاری، هادی؛ نسبت میان حاکمیت شرع و حاکمیت قانون در نظام قضایی جمهوری اسلامی ایران، فصل‌نامه پژوهش حقوق، س ۱۴، ش ۳۶، بهار ۱۳۹۱، ص ۱۳۲-۱۰۷.
- ۷- فرح زادی، علی اکبر؛ معرفی اجمالی اصول بنیادین دادرسی در اسلام، فصل‌نامه دیدگاه‌های حقوقی، س ۵، شماره ۲۰-۱۹- پائیز زمستان ۷۹.
- ۸- فصل‌نامه انتقادی، فلسفی، فرهنگی، س ۵، شماره ۱۸، بهار ۱۳۸۰.
- ۹- کاتوزیان، ناصر؛ جایگاه حقوق اسلامی در نظم عمومی، مجله کانون وکلا؛ ش ۱۶۵-۱۶۴.
- ۱۰- گرجی‌اندزینی، علی اکبر؛ ده فرمان حقوق عمومی: تاملی در باره اصول و مفاهیم بنیادین حقوق عمومی، فصل‌نامه حقوق دانشکده حقوق دانشگاه تهران، دوره ۴۱، ش ۲، تابستان ۱۳۹۰، ص ۲۲۳-۲۰۵.
- ۱۱-؛ حقوق عمومی و حقوق خصوصی؛ دوگانگی یا یگانگی، مجله تحقیقات حقوقی، ش ۴۷، ۱۳۸۷.
- ۱۲-؛ حاکمیت قانون در نظام حقوقی ایران؛ امکان سنجی یک نظریه، مجله تحقیقات حقوقی، ش ۴۸، زمستان ۱۳۸۷.
- ۱۳- مرکز حقوق بشر سازمان ملل متحد، بررسی حقوق و آزادی‌های بنیادین زنان در کنوانسیون رفع تمام اشکال تبعیض علیه زنان، ترجمه علیرضا اسدپور تهرانی، نشریه حقوق اساسی، س ۳، ش ۵، زمستان ۱۳۸۴، ص ۲۸۰-۲۴۹.
- ۱۴- ناعمه، حسن؛ ویژگی‌های اصل حاکمیت قانون و اجرای مصلحت در حقوق عمومی، فصل‌نامه حقوق عمومی، س ۳، ش ۸، بهار ۱۳۹۰، ص ۵۶-۳۵.

- ۱۵- نیکل لاهه- بکائرت؛ ترجمه محمدحسن حاجی فیروزآبادی، مبانی انسان شناختی، حقوقی و اجتماعی حقوق بشر، مجله قانون و کلا، شماره ۱۵۵ و ۱۵۴
- ۱۶- نیکویی، سمیه؛ الزامات علنی بودن دادرسی کیفری در پرتو دادرسی عادلانه، مجله حقوق دادگستری، ش ۵۶ و ۵۷، پاییز و تابستان ۱۳۸۵، ص ۲۱۹-۲۴۰.
- ۱۷- نشست علمی اسلام و حقوق بشر: تعامل یا تقابل، پژوهش حوزه، س ۸، ش ۳۱، ص ۳۳۴-۳۰۷.
- ۱۸- هاشمی، سید محمد؛ قانون اساسی و حاکمیت مردم، نشریه حقوق اساسی، س ۲، ش ۳، زمستان ۱۳۸۳، ص ۳۳۳-۳۲۵.
- ۱۹-؛ از فلسفه سیاسی تا حقوق اساسی، نشریه حقوق اساسی، س ۱، ش ۱، پاییز ۱۳۸۲، ص ۲۰۰-۱۷۳.

ج) به زبان خارجی

1. Cassese Gaeta Jones, *The Rome Statute of the international Court*, 2 Vol., 2002.
2. Catherine Elliott and Frances Quinn, *Criminal Law*, 2000.
3. Claire de Than, B.A. (Hons), LL. M.; Edwin Shorts, M.A., *Public Law and Human Rights*, London: Sweet & Maxwell, 2002.
4. *Crime, Public Order and Human Rights*; ICHRP, Geneva, Switzerland, 2003.
5. J. D. Shepherd; *A Human Right not to be punished?* Punishment as Derogation of Rights, Criminal Law (2012) 6:31-45, DOI 10.1007/s11572-011-9130-0; Published online: 16 October 2011 Springer Science Business Media B.V. 2011.
6. Joseph, Schultz, Castan *The international Covenant on Civil and Political Rights*, 2000.
7. Martin Laughlin: British constitution a very short introduction, Oxford University Press, 2013.
8. *Public law and Political Theory*, Oxford Clarendon Press, 1992.
9. *Foundations of Public Law*, Oxford University Press, 2010.
10. Murielle Delmas – Marty, *the Criminal Process and Human Rights*, 1994.

تذکر:

به عنوان یک برادر دینی توصیه می کنم علاوه بر تلاش در جهت کسب علم و دانش به پرورش روح و روان خود با انجام تکالیف دینی هم همت بورزید.

✓